

เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐิ
ผู้ ใ จ บุ ณ (๒)

การให้ทาน เป็นเครื่องฝึกจิตที่ยังไม่ได้ฝึก
การไม่ให้ทาน เป็นเครื่องประทุษร้ายจิตที่ฝึกแล้ว

เมธาทก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๓๕๓

การที่โลกของเราดำรงอยู่ได้ทุกวันนี้ ก็เพราะการให้ คือ ยิ่งให้ยิ่งได้ ยิ่งให้ คุณธรรมจะยิ่งเพิ่มพูน การให้เป็นการสร้างความดีที่ย่างที่สุด และส่งผลดีให้กับชีวิตอย่างมากมายมหาศาล จะทำให้เป็นผู้มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ ประสบแต่ความสุขความสำเร็จตลอดไป การให้ที่จะให้ได้ผลเต็มทีนั้น ผู้ให้ต้องเอาชนะใจตนเองให้ได้เสียก่อน ต้องขจัดความตระหนี่ออกจากใจ แล้วให้ด้วยความปลื้มปิติยินดี มีใจเลื่อมใส มีความบริสุทธิ์ใจ ทั้งเวลาก่อนจะให้ ขณะให้ และหลังจากให้ก็หมั่นตามระลึกนึกถึงบุญบุญนั้นจะไปตึงดุจดมทาสสมบัติ และชำระใจให้ผ่องใส ใจที่ผ่องใสเท่านั้นเป็นใจที่เหมาะสมแก่การเจริญสมาธิภาวนา ทำให้เราได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน และความสุขที่แท้จริงได้

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมทานสูตร ว่า

“อทนต์มนํ ทานํ อทานํ ทนตทูลกํ

การให้ทาน เป็นเครื่องฝึกจิตที่ยังไม่ได้ฝึก

การไม่ให้ทาน เป็นเครื่องประทุษร้ายจิตที่ฝึกแล้ว”

ผู้ที่รักในการฝึกฝนอบรมตนเองอย่างแท้จริงจะต้องมีการเริ่มต้นที่การฝึกจิตก่อน เพราะการฝึกจิตเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และสามารถนำความสุขมาให้ โดยเฉพาะความสุขที่เกิดจากการได้บรรลุผลในขั้นต่างๆ การฝึกจิตให้มีคุณภาพสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การนั่งสมาธิเจริญภาวนา การรักษาศีล

เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๒)

๓๕๘

ให้สะอาดบริสุทธิ์ และการให้ทานซึ่งถือว่าเป็นการฝึกจิตอีกวิธีหนึ่ง เป็นก้าวแรกของการพัฒนาจิตอย่างแท้จริง เป็นการฝึกฝนใจให้ปลอดจากความโลภนั่นเอง

ตามปกติแล้ว มนุษย์จะมีความโลภ ความอยากได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้นเมื่อเริ่มฝึกจิตด้วยการให้ ใจจะขยายออกไป เราเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อความตระหนักรู้หลุดออกจากใจได้แล้ว ความเบาสบายเข้ามาแทนที่ ความรู้สึกที่ว่า “พอ” จะบังเกิดขึ้น เมื่อใจรู้จักคำว่าพอก็ก่อเกิดความสุข ผู้ที่ไม่มีความโลภในจิตคือ ผู้ที่มีความสุขอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้ที่อยากมีความสุข ต้องเริ่มต้นที่การให้เป็นอันดับแรก

เมื่อคราวที่แล้วหลวงพ่อบเล่าเรื่องเมณฑกเศรษฐีค้างไว้ว่า ท่านเศรษฐีได้สร้างมหาทานบารมีในยุคสมัยของพระวิปัสสิสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการสร้างศาลารายที่มีมูลค่ามากมาย มหาศาล แล้วยังได้ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสงฆ์จำนวน ๖ ล้าน ๔ แสนรูป ติดต่อกันถึง ๔ เดือน บุญนั้นได้ส่งผลให้ท่านเสวยทิพย์สมบัติในสวรรค์ชั้นต่างๆ เป็นเวลายาวนาน เมื่อลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ได้เป็นมหาเศรษฐีมาโดยตลอด

*พอมานี้ในภพกับนี้ บุญยังส่งผลต่อให้ท่านเกิดในกรุง-

เม ณ ท ก เ ศ ร ช ฐี ผู้ จ ำ ญ (๒)

๓๕๕

พาราณสี เป็นบุตรของมหาเศรษฐีผู้มีโภคทรัพย์สมบัติมากอีกเหมือนเดิม พอเติบโตขึ้นก็ได้รับสืบทอดตำแหน่งเศรษฐีประจำเมืองต่อจากบิดามีนามว่า พาราณสีเศรษฐี วันหนึ่ง ท่านเศรษฐีไปเข้าเฝ้าพระราชชาและได้พบกับท่านปุโรหิต จึงกล่าวสนทนาตามประสาคนรู้จักกัน จากนั้นได้ถามถึงเหตุการณ์ในอนาคตว่า จะเกิดอะไรขึ้น

ปุโรหิตซึ่งเป็นผู้ชำนาญในการดูฤกษ์ยาม พอคำนวณดูดวงและกล่าวว่า จากนั้นไป ๓ ปี อนาคตภัย คือภัยที่เกิดจากความแห้งแล้งจะเกิดขึ้น ฝนจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกษตรกรจะไม่สามารถทำไรไถนา หรือทำสวนได้เหมือนเดิม ชาวบ้านจะได้รับความเดือดร้อนกันไปทั่ว พวกสัตว์เลี้ยงจะล้มตายเพราะขาดน้ำและอาหาร ขอให้ท่านเศรษฐีเตรียมตัวรับภัยแล้งครั้งใหญ่นี้เถิด ถ้าจะโยกย้ายครอบครัวก็ให้ย้ายกันแต่เนิ่นๆ

เศรษฐีฟังคำทำนายแล้ว ก็ไม่ได้ตื่นตระหนกตกใจอะไร อีกทั้งไม่คิดจะโยกย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น เพราะท่านมีข้าทาสบริวารมาก การโยกย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นเป็นเรื่องที่ลำบากมาก แต่เพื่อความไม่ประมาท ท่านเศรษฐีได้สั่งให้ข้าทาสบริวารทำนาปลูกข้าวเพื่อกักตุนข้าวเปลือกไว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังซื้อข้าวเปลือกบรรจุนเต็มฉางทั้ง ๑,๒๕๐ ฉาง ครั้นเมื่อฉางไม่พอที่จะใส่ข้าวเปลือก ก็ให้บรรจุในภาชนะต่างๆ ด้วย ตั้งแต่

เม ณฑ ก ศรชฐี ผู้ ใจ ญ (๒)

๔๐๐

ดุ่ม ไห หม้อ เป็นต้นจนเต็ม แล้วขุดหลุมฝังในดินอีกเป็นจำนวน มาก และยังให้ขยำข้าวเปลือกที่เหลือกกับดินเหนียวแล้วฉาบทา ฝาผนังไว้

สมัยต่อมา คำทำนายของปุโรหิตก็กลายเป็นจริง เมื่อ ภัยคือความแห้งแล้งอดอยากบังเกิดขึ้น และเนื่องจากเศรษฐกิจ การเตรียมตัวรับภัยไว้เป็นอย่างดีในช่วงแรกๆ จึงไม่ลำบากอะไร แต่เมื่อฉาดภัยได้ขยายเวลาออกไปเป็นเวลานานขึ้น ก็จำเป็นต้อง บริโภคข้าวเปลือกที่เก็บไว้ เมื่อข้าวเปลือกที่เก็บไว้ในฉาง และ ในภาชนะต่างๆ หมด จึงเรียกข้าทาสบริวารทั้งหมดให้มา ประชุมพร้อมกัน เมื่อข้าทาสบริวารมาพร้อมแล้วจึงกล่าวว่า “พวกท่านปรารถนาจะไปหลบภัยอันร้ายกาจนี้ที่ภูเขาหรือที่ไหน ก็ให้ไปได้ ใครจะเข้าป่าหาผลหมากรากไม้กินเป็นอาหาร หรือ อพยพไปอยู่ที่เมืองอื่น ก็เชิญไปตามความสมัครใจ เมื่อถึงเวลา ข้าวปลาอาหารหาได้ง่ายแล้ว ใครอยากจะกลับมาอยู่กับเราอีก เราก็ยินดีต้อนรับ แต่ถ้าไปแล้วไม่ยากกลับมา จะตั้งรกรากที่นั่น เป็นการถาวร ก็แล้วแต่ความสะดวก เราขอกล่าวคำอำลา พวกท่าน ณ ที่นี้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงเดินทางโดยสวัสดิภาพเถิด”

พวกข้าทาสบริวารฟังแล้ว ก็ซาบซึ้งในน้ำใจของเจ้านาย แม้จะเคารพเทิดทูนเจ้านายไม่ยากจากไป แต่เพื่อความอยู่ รอดจึงต้องหอบหิ้วสัมภาระเดินทางไปอยู่ที่อื่นกันหมด คงเหลือ

เมธาทศวรรษผู้ใจบุญ (๒)

๔๐๑

แต่ทาสคนรับใช้ใกล้ชิดเพียงคนเดียว ที่รักเจ้านายยิ่งกว่าความตาย ทาสคนนี้ชื่อ ปุณณะ และที่เหลือนอยู่ร่วมเป็นร่วมตายกับท่านเศรษฐีอีก ๓ ท่าน คือ ภรรยาของเศรษฐี ลูกชาย และลูกสะใภ้

เมื่อความแห้งแล้งระบาตไปทุกหย่อมหญ้า พืชพันธุ์ธัญญาหารทุกอย่างล้มตายจนหมด เศรษฐีจึงให้เอาข้าวเปลือกที่ฝังไว้ในหลุมมาหุงต้มกิน พอข้าวเปลือกในหลุมหมด ก็ให้พังดินที่เอาข้าวฉาบไว้ตามฝาผนังมาแช่น้ำ แบ่งกันรับประทาน พอยังอดสภาพให้เป็นไป ถึงกระนั้นก็ยังไม่มีความเห็นว่าฝนฟ้าจะตกลงมา

ฝ่ายภรรยาของเศรษฐี เมื่อถูกความหิวครอบงำหนักเข้า ก็ไปเที่ยวเก็บเมล็ดข้าวเปลือก และข้าวสารที่ตัวเองทำตกหล่นไว้ตามที่ต่างๆ รวบรวมข้าวสาร ได้ประมาณทะนานหนึ่ง แล้วนำไปฝังไว้ใต้ดิน ข้าวมือนี้เป็นมือสุดท้าย เมื่อท่านเศรษฐีถามว่า “นางผู้เจริญ ฉันหิวเหลือเกิน มีข้าวเหลือนอยู่บ้างไหม” ภรรยาตอบว่า “ยังพอมีข้าวสารอีกทะนานหนึ่ง ตอนนี้นฉันฝังไว้ใต้ดิน” เศรษฐีจึงบอกให้นางไปขุดมาหุงต้มกิน

ภรรยาเศรษฐีหุงข้าวสวยเสร็จแล้ว ก็แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน คัดข้าวสวยส่วนหนึ่งวางไว้ข้างหน้าของเศรษฐี อีก ๔ ส่วนก็เป็นของลูกชาย ลูกสะใภ้ ทาสคนสนิท และของตัวเอง ทุกคนรู้ว่า

เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๒)

๔๐๒

นี่เป็นอาหารมือสุดท้าย จากนั้นก็ต้องอดอยากหิวตายอย่าง
แน่นอน จึงไม่เร่งรีบลงมือรับประทาน ในขณะนั้น พระปัจเจก-
พุทธเจ้าพระองค์หนึ่งประทับอยู่ที่ภูเขาคันธมาถน์ พึ่งออกจาก
นิโรธสมาบัติ ตั้งใจจะออกไปบิณฑบาตเพื่อโปรดสัตว์ ท่านรู้ด้วย
ญาณทัสสนะว่า ฉาตกภัยเกิดขึ้นทั่วชมพูทวีป จะหาคนใส่บาตร
พระก็ยากเหลือเกิน ถ้าจะมีก็เห็นแต่ครอบครัวของท่านเศรษฐี
ซึ่งมีเพียงอาหารมือสุดท้ายเท่านั้น ท่านตรวจดูต่อไปอีก เห็นคน
ทั้ง ๕ ที่กำลังถูกความหิวครอบงำ เข้ามาในข่ายพระญาณ พอ
ตรวจดูให้แน่ชัดก็ทราบว่ามีบุญทั้ง ๕ ท่านนี้ เป็นผู้มีศรัทธา
รักบุญยิ่งกว่าชีวิต รู้จักวิธีการเตรียมเสบียงบุญเพื่อเดินทางไกล
ข้ามชาติให้กับตนเอง จึงถือบาตรเหาะไปยืนอยู่ที่ประตูเรือน
ของท่านเศรษฐี

ซึ่งเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวท่านเศรษฐีจะกล้า
ถวายอาหารมือสุดท้ายที่มีอยู่นั้นหรือไม่ หรือจะให้พระปัจเจก-
พุทธเจ้าอดอาหารตาย ก็คงต้องไว้ในโอกาสต่อไป ขอให้ทุกท่าน
หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ จะได้มีทรัพย์สมบัติที่บริบูรณ์ และ
หมั่นอธิษฐานจิตตอกย้ำว่า ขออย่าให้เราได้พบกับความอดอยาก
ยากจนไปทุกภพทุกชาติ และให้หมั่นนั่งสมาธิปฏิบัติธรรมกันทุก
วัน ฝึกทำใจหยุดนิ่งเรื่อยไปจนกว่าจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัย
ภายในกันทุกคน